

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ BI-60840400-2.05
"29" 08 2024 yil

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
professor A.A. Elmurodov
"29" 08 2024 yil

BALIQ VA ASALARI KASALLIKLARI
ISHCHI O'QUV DASTURI
(SILLABUSI)
(Sirtqi ta'lim 3-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya
Ta'lim yo'nalishi: 60840400 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 202_ yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Kurbanov F.E. - SamDVMCHBU "Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari" kafedrası assistenti, veterinariya fanlari falsafa doktori(PhD);

Sattorov.J.M. - SamDVMCHBU "Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari" kafedrası assistenti.

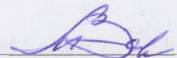
Taqrizchilar:

D.S.Vohidova - ToshDAU, "Umumiy zootexniya va veterinariya" kafedrası professori.

M.U.Mamadiyarov - O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti "Biologiya va geografiya" kafedrası kata o'qituvchisi b.f.f.d. (PhD).

Fanning ishchi o'quv dasturi "Parranda, baliq, asalari va mo'nali hayvonlar kasalliklari" kafedrasining 2024 yil "26" 04 dagi "9" - son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

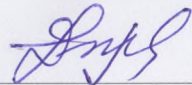
Kafedra mudiri:

Mamatova Z.B.

Fanning ishchi o'quv dasturi "Veterinariya diagnostikasi va oziq-ovqat xavfsizligi" fakulteti Kengashida muhokama etilgan va institut Kengashida ko'rib chiqib, o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan (2024 yil 28 04 dagi 9 -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi:

Davlatov R.B.

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i professor v.b.

Ro'ziqulov R.F.

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: **BAK 2604**

Fan nomi: **Baliq va asalari kasalliklari**

Semestr/ yil: **6-semestr/2024-2025 o'quv yili**

Kafedra: Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari

Soatlar/ kreditlar: **4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)**

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya mashg'uloti	Mustaqil ta'lim	Jami
6	6	8	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun ma'sul kafedra: **Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari**

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMCHBU, 3-o'quv binosi, 357-xona**

Telefon: **+99897 408-83-36** ish telefoni; mobil: **+99893 343-70-33**

E.mail: **sattorov.j07@mail.ru** Ish vaqti: **Uchrashuvga ko'ra**

I. Fanni o'qitishdan maqsad – baliq va asalari kasalliklari fanining asosiy maqsadi – talabalarda baliq va asalarilarda kasallik chaqiruvchi yoki ularni mahsulotlari, xom ashyo va ozuqalarni yaroqsiz holga keltiruvchi patogen yoki shartli patogen mikroorganizmlar, gelmintlar va baliqlarni zararkunandalariga qarshi kurash tadbirlari kompleksida samarali veterinariya-sanitariya tadbirlarini qo'llash bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

II. Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, baliq va asalarichilik xo'jaliklarida veterinariya sanitariyasi, baliq va asalarilarni yuqumli va invazion kasalliklar qo'zg'atuvchilaridan asrashga va ularni baliqchilik xo'jaliklariga kirishdan yoki aksincha chiqarishdan himoyalashga, veterinariya sanitariya tadbirlarini dezinfektantlar va insektoakaratsid preparatlarni tanlanishi va yangilarini yaratilishi, baliq va asalari kasalliklarining infeksion, invazion va yuqumsiz kasalliklarini aniqlash, davolash, qarshi kurashish va oldini olish chora-tadbirlarini, hamda ushbu kasalliklar mavjud bo'lgan suv havzalarida sog'lomlashtirish tadbirlarini optimal texnologiyalarini qo'llash bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- baliq va asalarining yuqumli va parazitar kasallik qo'zg'atuvchilari,

qo'zg'atuvchilarning parazitlik qilish xususiyatlari, parazit-xo'jayin o'rtasidagi munosabatlari, yuqumli, parazitlar va yuqumsiz kasalliklarning kelib chiqish qonuniyatlari va ularning klinik kechishi haqida *tasavvurga ega bo'lishi*;

-yuqumli va invazion kasalliklarning qo'zg'atuvchilarining turi, sistematikasi, morfologik tuzilishi va biologik rivojlanishi, yuqumsiz kasalliklarning etiologiyasi, yuqumli va invazion kasalliklardan farqlashni;

- baliq va asalarining yuqumli, invazion va yuqumsiz kasalliklari hamda turli xil zaharlanishlarda klinik belgilar va patologo-anatomik o'zgarishlar, baliqlarning yuqumli, invazion va yuqumsiz kasalliklari hamda turli xil zaharlanishlariga diagnoz qo'yish va differensial diagnoz, baliqlarni yuqumli, invazion va yuqumsiz hamda turli xil zaharlanishlarida laboratorik tekshirishlarni o'tkazish *ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak*;

- baliq va asalarining yuqumli, invazion va yuqumsiz hamda turli xil zaharlanishlarida davolash muolajalari uchun dorilarni to'g'ri tanlash va qo'llash, talaba har bir baliqchilik xo'jaliklarining geografik, ekologik, epizootologik holati, infeksiyon, invazion kasalliklarning mavsumiy o'zgarishlari, tarqalish yo'llari, baliqchilik xo'jaliklaridagi baliqlarning turlarini e'tiborga olingan holda har bir infeksiyon va invazion kasalliklarni, yuqumsiz kasalliklari va turli xil zaharlanishlarni kelib chiqish sabablarini chuqur tahlil qilish, ularga tegishli xulosalar va takliflar ishlab chiqish *malakaga ega bo'lishi kerak*.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, magistrantlarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini magistrantlar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, turli xil dori preparatlari hamda yovvoyi va mo'ynali hayvonlar infeksiyon kasalliklarining ilmiy asoslari bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, magistrant bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

"Baliq va asalar kasalliklari" kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. "Baliq va asalar kasalliklari" fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
I-Modul. Baliq va asalarilarning infeksiyon kasalliklari			

“O‘zbekiston” nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.

7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5696 son Farmoni.

8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ-187-son qarori.

9. В.А. Герасимчик, Е.Ф. Садовникова “Болезни рыб и пчел” Учебное пособие. Минск, 2017 год.

10. А.И. Исамухаммедов, Х.К. Никамбаев “Асалари касалликлари ва зараркунандалари”. Укув қўлланма. Тошкент. 2013 йил.

Axborot manbaalari

10. www.Ziynet.uz

11. www.vetjurnal.uz

12. www.veterinariy.actavis

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o‘zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a‘lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;

Ijodiy fikrlay olish;

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo‘lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo‘lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo‘lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturi o‘zlashtirmaganlik;

Fanning mohiyatini bilmaslik;

Aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik;

Mustaqil fikrlay olmaslik.

1.	Baliq va asalarilarning infeksiyon kasalliklari	1.1. Baliqlarning virusli kasalliklari. 1.2. Baliqlarning bakterial kasalliklari. 1.3. Asalarilarning bakterial kasalliklari.	2
2-Modul. Baliq va asalarilarning invazion kasalliklari			
2.	Baliq va asalarilarning invazion kasalliklari.	2.1. Baliqlarning sestodoz kasalliklari. 2.2. Baliqlarning trematodoz kasalliklari. 2.3. Asalarilarning invazion kasalliklari.	2
3- Modul. Baliq va asalarilarning yuqumsiz kasalliklari			
3.	Baliq va asalarilarning yuqumsiz kasalliklari. Zaharlanishlar.	3.1. Baliqlarning yuqumsiz kasalliklarini kelib chiqish sabablari, tarqalishi, iqtisodiy zarari. 3.2. Kasalliklarni davolash, oldini olish va qarshi kurash usullari. 3.3. Asalarilarning yuqumsiz kasalliklarini kelib chiqish sabablari, tarqalishi, iqtisodiy zarari. 3.4. Kasalliklarni davolash, oldini olish va qarshi kurash usullari. 3.5. Zaharlanishlar	2
Jami:			6

5.2. “Baliq va asalari kasalliklari” fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg‘ulotlarning:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Umumiy va xususiy ixtiopatologik tekshirish usullari.	1.1. Umumiy ixtiopatologik tekshirish usullari. 1.2. Xususiy ixtiopatologik tekshirish usullari.	2
2.	Baliq va uvildiriq saprolegnioz kasalligining diagnostikasi.	2.1. Baliq saprolegnioz kasalligining diagnostikasi 2.2. Uvildiriq saprolegnioz kasalligining diagnostikasi 2.3. Davolash va oldini olish chora-tadbirlari.	2
3.	Asalarilarning parazitlar kasalliklarini davolash va oldini olish.	3.1. Varroatoz va nozematoz kasalligini davolash va oldini olish. 3.2. Akarapidoz va Tropilapsoz kasalligini davolash va oldini olish.	2
Jami:			6

5.3. “Baliq va asalari kasalliklari” fanidan rejalashtirilgan laboratoriya mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

1.	Baliqlardan qon olish va	1.1. Qon olish texnikasi	2
----	--------------------------	--------------------------	---

	gematologik usullari.	tekshirish	1.2.Olingan qon namunalarini gematologik tekshirish usullari	
2.	Baliqlarning kasalliklarining diagnostikasi.	infeksion laborator	2.1. Bakteriologik tekshirish 2.2. Virusologik tekshirish 2.3. Mikologik tekshirish 2.4.Serologik tekshirish 2.5.Biosinov qo'yish texnikasi	2
3.	Asalarilarning kasalliklarini tekshirish usullari.	infeksion laboratoriyada	3.1.Bakteriologik tekshirish 3.2.Virusologik tekshirish 3.3.Mikologik tekshirish 3.4.Serologik tekshirish	2
4.	Baliq va asalarilarning yuqumsiz kasalliklarini laboratoriya diagnostikasi Immunoprofilaktika.		4.1. Baliqlarning alimantar kasalliklari 4.2.Vitamin yetishmovchiligi laboratoriya diagnostikasi 4.3. Asalarilarning alimantar kasalliklari 4.4. Immunoprofilaktika	2
Jami:				8

VI. "Baliq va asalari kasalliklari" fanidan rejalashtirilgan mustaqil ta'limining kalendar tematik rejai

No	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mehanizmi	Soat
1.	Baliqchilik va asalarichilikni rivojlantirishga doir Prezidentimizning qaror va farmonlari	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
2.	Mikobakterioz kasalligi. Karp turdagi baliqlarning septitsemiya kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
3.	Suv muhiti buzilishidan kelib chiqadigan kasallik.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
4.	Ixtiosporidioz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
5.	Asalarilarning septitsemiya kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
6.	Pseudomonoz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
7.	Furunkulyoz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
8.	Asalarilarning ohakli qurtcha kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual	6

		topshiriqlarni bajarish.	
9.	Gaff kasalligi. Fleksobakterioz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
10.	Argulyoz kasalligi. Ixtiobodoz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
11.	Asalarilarning meleoz va melanoz kasalliklari diagnostikasi.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
12.	Sinergazilyoz kasalligi. Ergazilyoz kasalligi. Kariofillyoz kasalligi.	Adabiyotlardan foydalanib induvidual topshiriqlarni bajarish.	6
13.	Asalarilarning Askosferoz kasalligi.	Referat yozib, tayyorlash.	6
14.	Baliqlar mikosporidiozlari	Internet ma'lumotidan foydalanib, konspekt qilish	6
15.	Baliqlarda immunitetni oshirish. Gipovitaminozlar yetishmovchiligini oldini olish.	Referat yozib, tayyorlash.	6
16.	Baliqlarning zaharlanishlari.	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
17.	Asalarilarning zaharlanishlari.	Internet ma'lumotidan foydalanib, konspekt qilish	4
Jami:			100

VII. Adabiyotlar Asosiy adabiyotlar

1. A.S.Daminov, Sh.N.Nasimov, V.A.Gerasimchik, S.B.Eshburiev, F.I.Qurbonov "Baliq kasalliklari" O'quv qo'llanma. "Navro'z" nashriyoti. Toshkent. 2020 yil.
2. Haqberdiyev P.S., Qurbonov F.I. "Baliq va asalari kasalliklari". O'quv qo'llanma. "Navro'z" nashriyoti. Toshkent. 2016 yil.
3. Н.А. Головина и другие "Ихтиопатология". Учебник, Издательство "Мир" 2003 год.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent,